

U 4/2026

Talousvaliokunta 13.2.2026

Teo Kangaspunta/TEM

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Kriittisten raaka-aineiden asetus

- Komissio julkaisi 16.3.2023 kriittisten raaka-aineiden aloitteen
- Taustalla Euroopan raaka-aine riippuvuus
 - Koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ovat viimeistään osoittaneet Euroopan haavoittuvuuden toimitusketjujen häiriötilanteissa
- Kriittisten raaka-aineiden saatavuus on oleellista kaksoissiirtymässä (digisiirtymä + vihreä siirtymä) sekä puolustus- ja avaruussektoreilla
 - Kriittisten raaka-aineiden kysynnän oletetaan kasvavan merkittävästi tulevaisuudessa
- Asetuksessa säädetään toimista joilla pyritään vahvistamaan kriittisten raaka-aineiden toimitusvarmuutta unionissa kestävästi
- Asetus astui voimaan 2024 toukokuussa

Raaka-ainelistat

Raaka-aine listat

- Asetuksella ensinnäkin:
 - Päivitetään olemassa oleva kriittisten raaka-aineiden lista
 - Kriittisten raaka-aineiden lisäksi määritetään suppeampi ryhmä: **strategiset raaka-aineet**

Asetuksen osa-alueet

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi asetuksessa pyritään:

1. Vahvistamaan EU:n raaka-ainearvoketjuja (**ml. Strategisen hankkeen asema ja siihen liittyvät lupamenettelyjen sujuvoittamistoimet**)
2. Parantamaan riskien seurantaa ja hallintaa (**esim. strategisia raaka-aineita käyttävien suuryritysten tunnistaminen**)
3. Monipuolistamaan tuontia ja vähentämään strategisia riippuvuuksia
4. Kestävyyden ja kiertotalouden edistämiseen (**esim. kestopagneetteihin liittyvät merkintävelvoitteet ja kierrätysisällön vaatimukset**)
5. Tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavien rakenteiden ja hallinnon luomiseen

Ehdotus asetuksen muutokseksi

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi asetuksessa pyritään:

1. **Vahvistamaan EU:n raaka-ainearvoketjuja (ml. Strategisen hankkeen asema)**
 1. Asetus edellyttää nykyään 4 hakua vuodessa. Muutoksella asetukseen tuotaisiin joustavuutta, komissiolla ei tarvetta järjestää hakuja yhtä usein.
2. **Parantamaan riskien seuranta ja hallintaa (esim. strategisia raaka-aineita käyttävien suuryritysten tunnistaminen)**
 1. Velvoite tunnistaa strategisia raaka-aineita käyttävät suuryritykset on nykyään jäsenvaltioilla → muutoksella velvoite siirrettäisiin komissiolle ja tarkennettaisiin sitä mihin tunnistettujen yritysten on ryhdyttävä
3. **Monipuolistamaan tuontia ja vähentämään strategisia riippuvuuksia**
4. **Kestävyyden ja kiertotalouden edistämiseen (esim. kestromagneetteihin liittyvät merkintävelvoitteet ja kierrätysisällön vaatimukset)**
 1. Muutoksella velvoitteiden piirissä olevia tuoteryhmiä laajennettaisiin ja merkintävelvoitteisiin eräitä uusia tietoja.
5. **Tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavien rakenteiden ja hallinnon luomiseen**

Keskeiset vaikutukset

- Ehdotus selventäisi, ettei komissiolla ole velvoitetta järjestää strategisten hankkeiden hakumenettelyä 4 kertaa vuodessa, mikä selkeyttäisi oikeustilaa ilman merkittäviä vaikutuksia kansallisiin viranomaisiin.
- Vastuun siirtäminen strategisia raaka-aineita teknologiatuotteissaan käyttävien suuryritysten tunnistamisesta komissiolle vähentäisi kansallisten viranomaisten hallinnollista taakkaa, mutta edellyttäisi muutoksia valmisteilla olevaan huoltovarmuuslainsäädäntöön (HE 145/2025 vp). Asetusmuutos voi lisätä toiminnanharjoittajien hallinnollista taakkaa, sillä tunnistettujen suuryritysten olisi tehtävä toimitusketjujen riskienarviointi ja ryhdyttävä tarvittaessa säädettyihin toimiin.
- Artiklan 28 muutos laajentaisi kestopagneetteja koskevien markkinavalvontavelvoitteiden soveltamisalaa uusiin tuoteryhmiin, mikä laajentaisi myös jossain määrin kansallisten viranomaisten valvontatehtäviä. Lisäksi uudet merkintävaatimukset ja uudet vaatimukset kierrätysisällöstä laajentaisivat valvontatehtävien sisältöä jossain määrin.
- Muutoksilla ei arvioida olevan merkittäviä ympäristö- tai yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Aikataulu

- Neuvoston valmisteluaikataulu on kiireellinen
- Komission ehdotus on julkaistu joulukuussa ja ensimmäinen käsittely oli neuvoston työryhmässä 12.1.
- PJ sanonut pyrkivänsä esittämään ensimmäisen kompromissitekstin helmikuun alun työryhmään, joka on ma 9.2.
- PJn tavoitteena on, että yleisnäkemyks olisi kilpailukykyneuvostossa 26.2.

Keskeisiä valtioneuvoston kantoja

- Valtioneuvosto tukee komission ehdotuksen tavoitteita kriittisten raaka-aineiden arvoketjujen vahvistamiseksi, kriittisten raaka-aineiden asetuksen velvoitteiden yhdenmukaisen soveltamisen parantamiseksi sekä kierrätyksen lisäämiseksi.
- Valtioneuvosto pitää perusteltuna komission ehdotusta lisätä joustavuutta strategisen hankkeen asemaan liittyvään myöntämismenettelyyn.
- Valtioneuvosto pitää perusteltuna komission ehdotusta osoittaa velvoite strategisia raaka-aineita teknologiatuotteissaan käyttävien suuryritysten tunnistamisesta komissiolle.
- Valtioneuvosto pitää ehdotuksen kierrätyksen edistämiseen tähtääviä toimia perusteltuina. Valtioneuvosto katsoo, että jatkovalmistelussa tulisi pyrkiä siihen, että kriittisten raaka-aineiden asetuksen kierrätettävyyttä koskeva sääntely sekä kierrätettävyyttä ja kierrätetyn materiaalin osuuksia koskevat vaatimukset ovat linjassa muiden EU-säädösten kanssa, eikä päällekkäisyyksiä synny.
- Valtioneuvosto katsoo, että valmistelussa tulisi varmistaa, etteivät esitetyt muutokset johda kohtuuttomiin elinkeinotoiminnan harjoittajiin kohdistuviin vaatimuksiin esimerkiksi kestopagneetteja koskevien tuotevaatimusten osalta.

Kiitos